

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/146/2023                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7515208219                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 12.12.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Peter Brňák              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:7515208219.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Štátny fond rozvoja bývania, Bratislava, Lamačská cesta 8, IČO: 31749542, zastúpený Garaj & Partners, s.r.o. so sídlom Na Hrebienku 8079/2A, Bratislava proti žalovaným 1/ H. W., narodená XX. Q. XXXX, S. C. R. - U., R. XX/XX, 2/ M. W., narodený XX. Z. XXXX, S. C. R. - U., R. XX/XX, obaja zastúpení advokátom JUDr. Jánom Spišákom, Košice, Idanská 17, 3/ S. D., T. XX. N. XXXX, Y., M. XX, o zaplatenie 28.486,49 eura s prísl., naposledy vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 16C/518/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. februára 2023 sp. zn. 6Co/192/2022, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie [teraz Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“)] ostatným rozsudkom z 28. apríla 2022 sp. zn. 16C/518/2015 výrokom I. konanie v časti o zaplatenie sumy 5.078,93 eura zastavil. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol. Výrokom III. priznal žalovanej 3/ nárok na náhradu trov celého konania v plnom rozsahu proti žalobcovi s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením súdom prvej inštancie. Výrokom IV. žalobcovi a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov celého konania nepriznal.

1.1. Žalobca podaním z 09. decembra 2021 zobral žalobu späť čo do sumy 5.078,93 eura, ktorú žalovaní uhradili po podaní žaloby a v tejto časti preto súd konanie zastavil podľa ust. § 145 a § 146 ods. 1 CSP.

1.2. Právne súd posudzoval vec podľa ust. § 1 ods. 1, § 3 ods. 1 písm. a), § 4 ods. 1 písm. a), § 5 ods. 1 písm. a), § 8 ods. 1 písm. h), § 11 ods. 1, ods. 10 a § 12 ods. 1, ods. 2 zákona 607/2003 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v spojení s ust. § 48 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, ods. 2, § 451, § 457, § 544 ods. 1, 2, § 546, § 547, § 548, § 549 a § 550 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

1.3. Výkonaným dokazovaním mal prvostupňový súd za preukázané, že žalobca dňa 28. januára 2009

jednostranne odstúpil od zmluvy z dôvodu jej hrubého porušenia - neplatenia úveru, keďže žalovaní boli v omeškaní so 7 splátkami úveru, čím sa stal splatný celý dlh v súlade s čl. VIII, bod 8.4. zmluvy. Vzhľadom na jednostranné odstúpenie od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušila (§ 48 ods. 2 OZ) a strany sú povinné vrátiť si všetko, čo podľa zmluvy dostali (§ 457 OZ). Súd preto posúdil uplatnené nároky žalobcu titulom bezdôvodného obohatenia po zrušení zmluvy (§ 451 OZ). Žalovaní vzniesli námietku premlčania, ktorú súd považoval za dôvodnú, keďže k odstúpeniu od zmluvy došlo podaním žalobcu zo dňa 28. januára 2009 a žaloba bola podaná na súd až dňa 04. mája 2015, teda po uplynutí tak subjektívnej i objektívnej premlčacej doby (§ 107 ods. 1 a 2 OZ). Z týchto dôvodov nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný a vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovanými súd žalobu vo zvyšku zamietol.

1.4. O nároku na náhradu trov celého konania (vrátane odvolacieho konania) súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 21. februára 2023 sp. zn. 6Co/192/2022 potvrdil prvostupňový rozsudok v napadnutých výrokoch II., III. a IV. a nepriznal stranám sporu náhradu odvolacích trov.

2.1. V podstatnom uviedol, že sa stotožnil so správnymi skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie o premlčaní žalobou uplatneného nároku, ktorý bol nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia po odstúpení od zmluvy podľa § 48 ods. 1, 2 OZ v spojení s ust. § 457 OZ a tento sa premlčuje v lehote ustanovenej v § 107 ods. 1, 2 OZ, ktorá nepochybne v okolnostiach posudzovanej veci uplynula. Vzhľadom na žalovanými dôvodne vznesenú námietku premlčania preto prvostupňový súd vecne správne rozhodol, ak žalobu s poukazom na ust. § 100 ods. 1 poslednej vety OZ vo zvyšku (v časti, v ktorej nedošlo k zastaveniu konania) zamietol. Podporne poukázal (tiež) na dovolacie rozhodnutie 8Cdo/164/2020, pričom dovolacie rozhodnutia 4Cdo/106/2018, 8Cdo/9/2019 a 5Cdo/170/2018 (iba) ustálili, že nešlo o spotrebiteľskú zmluvu a nezaoberali sa otázkou, či ide o obchodnoprávny vzťah, a teda, či na túto zmluvu je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka.

2.2. Odvolací súd v rozsahu nosných odvolacích námietok uzavrel, že na aplikovanie obchodnoprávneho režimu bolo potrebné, aby medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 ObZ. V danej veci takýto vzťah nevznikol, keďže komplexnú úpravu poskytovania podpory vo forme úveru žalobcu upravoval výlučne osobitný predpis, ktorým bol zákon 607/2003 Z.z. Aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka si potom nedohodli zmluvné strany ani v samotnej zmluve v zmysle § 262 ObZ. Ak sa potom práva žalobcu na vrátenie úveru (titulom zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie) nespravovali Obchodným zákonníkom, bolo potrebné ich posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou boli ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to vrátane práv vyplývajúcich z účinkov odstúpenia od zmluvy. Pri rešpektovaní princípu *lex specialis* a *lex generalis* platí, že ak osobitný predpis (v danom prípade zákon 607/2003 Z.z.) nemal blanket na použitie Obchodného zákonníka, bolo potrebné použiť základný predpis občianskeho práva, a to Občiansky zákonník. Iná by bola situácia, ak by medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky § 261 ods. 1, 2 alebo 6 ObZ. V takomto prípade by sa odstúpenie od zmluvy, vrátane nárokov z neho plynúcich, mohlo spravovať Obchodným zákonníkom i napriek tomu, že by sa predpoklady samotného nároku spravovali Občianskym zákonníkom (IV. ÚS 214/04). Z týchto záverov dôsledne vychádzalo aj napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie a zodpovedá im aj právne posúdenie žalobou uplatneného nároku ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia po odstúpení od zmluvy v zmysle ust. § 457 OZ v spojení s ust. § 48 ods. 1, 2 OZ.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Po prezentovaní svojich úvah, v podstatnom - v rozsahu nosných právnych záverov nižších súdov - namietal nesprávne právne posúdenie veci v otázke aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka, keď podľa jeho názoru mali byť aplikované ustanovenia Obchodného zákonníka. Rozdielnosť dovolacej praxe vyvodzoval na jednej strane z rozhodnutia 8Cdo/64/2019 a na strane druhej z rozhodnutí 5Cdo/170/2018, 8Cdo/9/2019,

7Cdo/199/2019 a 4Cdo/14/2021. Navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo aby zmenil napadnuté odvolacie rozhodnutia tak, že žalobe vyhovie a zaviaže žalovanú stranu k náhrade trov konania.

4. Žalovaní 1/ až 3/ (ďalej spolu aj „žalovaní“) sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej len „najvyšší súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. Podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Aby na základe dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania).

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich rozdielnom rozhodovaní. Dovolateľ argumentoval rozdielnou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, poukazujúc na jednej strane na rozhodnutie 8Cdo/64/2019 a na strane druhej na rozhodnutia 5Cdo/170/2018, 8Cdo/9/2019, 7Cdo/199/2019 a 4Cdo/14/2021. Vo veci vedenej pod sp. zn. 8Cdo/64/2019 dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol, v iných analogických veciach vedených pod sp. zn. 5Cdo/170/2018, 8Cdo/9/2019, 7Cdo/199/2019 alebo 4Cdo/14/2021 dovolací súd uznesením zrušil rozsudky krajských súdov, príp. aj okresných súdov a vec im vrátil na ďalšie konanie. V súvislosti s namietanou dovolacou otázkou však žalobcom označené dovolacie rozhodnutia nepredstavovali rozdielnu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

10. Dovolanie žalobcu s rovnakou právnou otázkou a argumentáciou už riešil najvyšší súd v rozhodnutí z 20. marca 2024 sp. zn. 1Cdo/201/2022 (v podobných súvislostiach aj vo veciach 5Cdo/141/2023 a 1Cdo/26/2023, pozn.), v ktorom uviedol, že dovolateľom označené rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 5Cdo/170/2018, 8Cdo/9/2019, 7Cdo/199/2019 a 4Cdo/14/2021 riešili výlučne otázku, či právny vzťah založený medzi žalobcom ako veriteľom a jeho dlžníkmi z titulu zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru je spotrebiteľskou zmluvou, so záverom (zhodným s rozhodnutím vo veci 8Cdo/64/2019, pozn.), že nejde o spotrebiteľskú zmluvu, a preto rozsudky súdov nižších inštancií, ktoré vychádzali z opačného právneho záveru (vychádzali z toho, že ide o spotrebiteľskú zmluvu) zrušili z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia. Ani jedno z týchto rozhodnutí odvolacieho súdu sa však nezaoberalo otázkou, či sa na predmetný zmluvný vzťah (vrátane nárokov spojených s odstúpením od zmluvy a

premlčania nárokov) vzťahuje Občiansky zákonník alebo Obchodný zákonník. K tejto otázke sa zo žalobcom citovaných rozhodnutí vyjadril najvyšší súd explicitne len v rozsudku z 23. septembra 2020 sp. zn. 8Cdo/64/2019, pričom uviedol, že v danej veci nevznikol obchodnoprávny vzťah, keďže komplexnú úpravu poskytovania podpory vo forme úveru fondom upravoval výlučne osobitný predpis, ktorým bol zákon č. 607/2003 Z. z.; práva žalobcu na vrátenie úveru (titulom zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie - ako následku odstúpenia žalobcu od zmluvy o poskytnutí podpory) bolo preto potrebné posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou boli ustanovenia Občianskeho zákonníka. Z obdobného právneho názoru vychádzali aj nižšie súdy v teraz posudzovanej veci. K rovnakým záverom dospel dovolací súd aj v uznesení z 26. augusta 2020 sp. zn. 8Cdo/164/2020, kde - napriek tomu, že zrušil rozsudky nižších súdov, ktoré právny vzťah založený zmluvou o poskytnutí podpory kvalifikovali ako spotrebiteľský vzťah - výslovne uviedol (a odôvodnil), že aj keď zmluva uzavretá medzi stranami nemala spotrebiteľský charakter, nároky z nej je potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (vrátane nárokov po odstúpení od Zmluvy). Následne bolo stanovisko o potrebe aplikovať Občiansky zákonník ako *lex specialis* (popri zákone o Štátnom fonde rozvoja bývania, ktorý predstavuje *lex generalis*) prevzaté aj v uznesení najvyššieho súdu z 22. augusta 2023 sp. zn. 2Cdo/326/2021, ako aj v uznesení z 30. októbra 2023 sp. zn. 9Cdo/176/2022.

10.1. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je však tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

10.2. V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že právna otázka, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a to otázka posúdenia žalobcom uplatneného nároku ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 457 OZ v dôsledku odstúpenia od zmluvy podľa § 48 OZ a s premlčacou dobou podľa § 107 OZ, resp. opačne (ako to formuloval žalobca v dovolaní) otázka, či je daný právny vzťah vzťahom obchodnoprávnym, bola v čase podania dovolania riešená dovolacím súdom jednotne, pričom dovolaciemu súdu nie je známe žiadne odlišné rozhodnutie dovolacieho súdu v tejto otázke. Preto nie je naplnený predpoklad prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

11. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

12. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.